

Törs Folkpartiet utmana nämndemannasystemet?

Det finns de som tycker att vårt system av nämndemän (kvinnor och män) är ett förlegat system. Läste nyligen att en nämndeman somnade två gånger i rättsalen när en tidigare förvaltningsdirektör i Stockholm frikändes från brottsmisstankar. Denna trötta nämndeman satt även med under överläggning där domslutet fastslogs och där förvaltningsdirektören förklarades oskyldig, hoppas han lyckades hålla sig vaken. SVT gjorde en granskning i slutet av året där man skickade runt en undersökning bland domare och jurister i Sverige. Där visade man att sex av tio domare vill avskaffa det nuvarande systemet. Domarna var särskilt oroar att många domare uppfattar nämndemannasystemet som rättsosäkert och att man tar med sig sin partifärg in i tingsrätten. Självt har jag också sett ett synsätt att nämndemän, som får avsätta mycket tid men ändå får viss ekonomisk ersättning, är en politisk position och "fringis" man gärna ger äldre medlemmar för lång och trogen tjänst. Man ansåg även i SVTs undersökning att nämndemännen är juridiskt okunniga, är för gamla, kostar för mycket eller låter sin politiska uppfattning påverka sitt dömande.

Hur är det då med vår syn på detta? Vad tycker man som liberal kring detta? Är våra nämndemän för okunniga, gamla, dyra och politiskt färgade? Säkert säger många att denna undersökning är helt fel och det finnas säkert massor av människor som gör ett bra uppdrag som nämndeman idag. Personligen tycker jag att Folkpartiet kan främja för att avveckla detta med politiska rekryteringar för domstol, det är i grunden osunt och när man läser om nämndemän som "twittrar" om sina uppdrag samt andra som somnar under sina uppdrag så är det redan rättsosäkert. Vi skall alla vara lika inför lagen och detta innebär också att vår partitillhörighet och politiska horisont skall lämna vid dörren. Jag tror att det inte är ett problem för 90% eller kanske hela 99% av fallen men det är dessa sista 1-10% som jag tycker utgör ett stort problem.

Vi skall ha en självständig Riksbank som verkar för sunda finanser utan att söka politiska poänger och vi skall också ha domstolar utan politiska värderingar i sina domslut. Alla slags människor blir jurister idag och det är just dessa som skall hjälpa oss navigera och analysera svensk lag. Inte snickare, läkare, studenter säljare eller pensionärer. Vill inte heller se liberaler, moderater, socialister eller kommunister som domare, bara jurister, inget annat. Forskning och erfarenhet visar redan idag att nämndemän ibland har bristande förståelse för alla lagar. När det gäller specialområden som affärsjuridik, immaterialrätt och annat så kommer det kräva specialdomstolar och specialkompetens. Vi måste dock också höja den allmänna kunskapen för verklig rättssäkerhet. Jag är ganska säker på att den del människor blir dömda pga den allmänna opinionen och fler försvarsadvokater får söka rättvisa via hovrätten. Denna trend bör vi verka för att bryta.

Det verkligen är dags att ta bort våra kommunalpolitiker från tingsrätten. Speciellt idag när fler vill synas i media och väljer att lägga ut så mycket via twitter, bloggar, hemsidor och annat. En nämndeman skall inte vara en politisk fringis för det är inte vem som helst. Det är en domare och jag vill inte själv lägga över min rättssäkerhet i andras händer om jag inte är säker på att de förstår alla nyanser och värderingar man skall göra inom juridiken idag. Jag har ofta haft kritik mot att vi väljer politiska ledare för att förvalta och utveckla verksamhet de varken har kompetens eller erfarenhet av. Jag tycket man kan tillämpa samma synsätt när vi nu analyserar och värderar vårt nämndemannasystem. Är det inte en förlegad sak när det var större skillnad mellan samhällsskicken och vi verkligen inte stod lika inför lagen här hemma i Sverige. Har vi inte idag annat att oroa oss över i våra svenska domstolar och borde se till att vi endast har jurister som skall komma överens om vi är skyldiga till ett brott, inte tvinga dem lyssna och förhandla med kommunalpolitiker också? Nuvarande systemet måste avskaffas, varför kan vi liberaler inte verka för detta?

Joachim Davidsson

Liberal debattör inom innovation och entreprenörskap.